

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ ตั้งใจฟังธรรม

ชีวิตเกิดมามีกายกับใจ กายกับใจนี้ ร่างกายนี้ต้องอาศัยปัจจัยเครื่องอาศัย ร่างกายนี้
ร่างกายนี้เนาะ แต่ร่างกายนี้มันจะอยู่ไม่ได้ถ้าไม่มีหัวใจไม่มีจิตใจ ถ้าไม่มีจิตวิญญาณ ร่างกายนี้
อยู่ไม่ได้ ร่างกายนี้อยู่ได้ด้วยจิตวิญญาณของเรา ถ้าจิตวิญญาณของเรา เห็นใหม่ ให้ฟังธรรม
ฟังธรรม ใครนับถือศาสนาใดก็แล้วแต่ ทุกศาสนาสอนให้คนเป็นคนดี แต่ดีก็ดีเรื่องโลกๆ ใจ

ฉะนั้น ศาสนาสอนให้คนเป็นคนดีนะ แล้วถ้าเราเป็นคนดี ดีที่ไหนล่ะ ถ้าเป็นคนดีมันดีที่
หัวใจของเราใจ ถ้าคนดี ดีที่หัวใจของเรา ดีที่สติปัญญา ถ้าใครมีสติปัญญาจะพาชีวิตนี้ไม่ต้อง
ทุกข์ยากจนเกินไปนัก

แต่คนที่ลุ่มๆ ดอนๆ เห็นใหม่ สติปัญญาของเขาอ่อนด้อย ถ้าสติปัญญาของเขาอ่อนด้อย
เห็นใหม่ เขาต้องฝึกฝนของเขา เขาทำของเขาเพื่อประโยชน์กับจิตใจของเขา ถ้าจิตใจของเขาเนาะ
พระพุทธศาสนาสอน สอนให้คนตื่นจากการหลับใหลไป เวลาคนนอนหลับ คนถ้าไม่ได้นอนหลับ
พักผ่อน ร่างกายมันก็ทนอยู่ไม่ได้หรอก ร่างกายนี้เวลาทำหน้าที่การทำงานจนเหนื่อยแล้ว นอน
หลับพักผ่อนแล้ว มันก็สดชื่นขึ้นมาทำงานได้ ถ้าคนนอนหลับ คนนอนหลับนั้นคือคนที่ช่วย
ตัวเองไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจมันหลับใหลไปในกิเลสตัณหาความทะยานอยากใจ กิเลสมัน
หลับใหล หลับใหลไปในความอยาก ความต้องการ ความปรารถนาของตน ความต้องการ
ความปรารถนาของตน เห็นใหม่

ถ้าเป็นสัมมาทิฐิ เห็นใหม่ นั่นคือเป้าหมายของชีวิตใจ ทุกคนเกิดมาต้องการประสบ
ความสำเร็จในชีวิต ถ้าการประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยสุจริต ด้วยคุณธรรม สิ่งนั้นจะ
ประเสริฐมาก แต่ใครประสบความสำเร็จด้วยการคด การโกง การทำร้ายเขา การเหยียบย่ำ

ทำลายเขามา สิ่งนั้นมันก็ประสบความสำเร็จ แต่ความสำเร็จอย่างนั้นมันเป็นความสำเร็จด้วยการทุจริต เวลาความสำเร็จทางทุจริตนั้นมันมีบุญมีกุศล มันมีบาปกรรม เห็นไหม มีบาปกับบุญ

ถ้าทำบาปๆ ทำบาปอกุศลของเขา เขาทำบาปอกุศลของเขา ทำไมเขาประสบความสำเร็จในชีวิตของเขา ถ้าความสำเร็จในชีวิตของเขา นั้นเขาสร้างเวรสร้างกรรมของเขามาไง ถ้าสร้างเวรสร้างกรรมของเขามา แล้วเวรอย่างนั้น เวร เห็นไหม เวรส่งเสริมให้เขาทำกรรมต่อเนื่องกันไป แต่ถ้าคนมีบุญกุศล เห็นไหม ทำสิ่งใดประสบความสำเร็จด้วยความสุจริต

ความสุจริต ทำดี เห็นไหม ทำได้ยาก ทำชั่วทำได้ง่าย ทำชั่วนะ ถ้าเราไม่มีคุณงามความดีของเรา เราจะหลับไหลไปกับกิเลสตัณหาความทะยานอยากของเรา เราจะทำความชั่วซ้ำในความต้องการความปรารถนาของเรา ทำเสร็จแล้วถ้าคนมีสติปัญญาก็ต้องปิดซ่อนไว้ ต้องนั่งทับไว้ ไม่ให้ใครรู้ ทำความชั่วต่างๆ เราต้องแอบทำ

แต่ทำคุณงามความดี ทำคุณงามความดีทำด้วยความเปิดเผย ทำด้วยความเปิดเผย ทำด้วยสุจริต เห็นไหม นี่ทำคุณงามความดีของเรา

ศาสนาสอนให้คนตื่นขึ้นมานะ แต่คนถ้าหลับไหลๆ หลับไหลไปในกิเลสตัณหาความทะยานอยากไง แต่คนตื่นขึ้นมาแล้ว ตื่นขึ้นมาทำคุณงามความดีแล้วมันแสนทุกข์แสนยากไง แต่คุณงามความดีนี้ เห็นไหม เวลาคนเราเกิด เกิดมาจากไหน เกิดมาจากมนุษย์สมบัตินะ ถ้าคนไม่ได้เกิดมนุษย์สมบัติ จิตนี้ไม่เคยตาย จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งที่ยื่นว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เวลาเขาเกิดในสัตว์เดรัจฉาน เกิดในนรกอเวจี

การเกิดๆ เราบอกมันไม่เป็นอย่างนั้นหรอก เราไม่เชื่อหรอก มันพิสูจน์ไม่ได้ พิสูจน์ไม่ได้

ความพิสูจน์ได้หรือไม่ได้ อันนั้นคนที่มีสติปัญญาเขาจะพิสูจน์ของเขา ถ้าพิสูจน์ของเขา นะ เวลาคนที่ประพฤติปฏิบัติเข้าไปแล้วเขาไปรู้วาระของเขา จิตนี้ที่เคยได้เกิดในภพชาติใดมา เห็นแล้วมันสังเวชไง เห็นแล้วมันสังเวชถึงว่ากิเลสตัณหาความทะยานอยาก พญามารครอบครวัของมาร มันครอบคลุมหัวใจของสัตว์โลก มันทำให้หลับไหลในอำนาจของมันไง แต่ถ้าเรามีสติ มีปัญญาขึ้นมา เราต้องมีสติปัญญาขึ้นมาด้วยการฝึกฝนของเรา

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธศาสนาสอนถึงภาวนามย ปัญญา สอนถึงการแก้ไขการเกิด การแก่ การเจ็บ การตายไป ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตายอีกแล้ว ถ้าไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย มันเกิดไปที่ไหน มันเกิดจากหัวใจดวงนั้น ถ้าหัวใจดวงนั้นมีสติปัญญาขึ้นมา ถึงไม่มีรูปเคารพสิ่งใด ไม่อ้อนวอนขอสิ่งใด เกิดจากการกระทำของเราทั้งนั้น ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมาเราจะทำได้ เห็นไหม

นี่เงศาสนาสอนตรงนี้ สอนไม่ให้หลับไหลไปกับกิเลส สอนให้ตื่นขึ้นมา แล้วตื่นขึ้นมาทำอะไร เวลาตื่นขึ้นมา เห็นไหม คนเราตื่นมาแล้ว ตื่นขึ้นมาที่คิดว่าหาหัวใจของตน ตื่นขึ้นมาแล้ว ตื่นขึ้นมาแล้วคือตื่นใจ ตื่นขึ้นมาแล้วคือจบหรือ ตื่นขึ้นมาแล้ว ตื่นขึ้นมายังไม่สติปัญญาขึ้นมา ตื่นขึ้นมาทำอะไร

นี่ก็เหมือนกัน เราไปวัดไปวาขึ้นมาไปเพื่ออะไร เราไปวัดไปวา เริ่มตื่นขึ้นมา เห็นไหม ตื่นขึ้นมาที่ชวนชวาย ชวนชวายเรื่องการทำทานของเรา ทำทานทำเพื่ออะไร ทำทานขึ้นมาเพื่อความตระหนี่ถี่เหนียวไป เพื่อความบีบคั้นหัวใจไป กิเลสค้นหาความทะยานอยากที่มันบีบคั้นหัวใจของเรา ใถ้นั้นของเรา ของเรา ของเราทุกอย่างเลย แล้วของเราแล้วก็ไม่ใช่ไม่สอยด้วย มันตระหนี่ถี่เหนียว มันก็ดูแลรักษาไว้เป็นซี่ข้ามัน ให้มันเหยียบย่ำหัวใจ ให้มันเจ็บช้ำน้ำใจอยู่อย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นของเราๆ แล้วเราใช้ประโยชน์ของเรา เราดำรงชีพของเรา เราใช้สอยในชีวิตของเรา เราใช้สอยเพื่อดูแลครอบครัวของเรา เราใช้สอยเพื่อการประกอบสัมมาอาชีพะ เราใช้สอยเพื่อบำรุงรักษาในสังคม เราใช้สอยๆ การใช้สอยอย่างนี้มันจะเกิดอำนาจวาสนาบารมีขึ้นมา การใช้สอย ถ้ามันมีสติปัญญาขึ้นมามันก็ทำคุณงามความดีของเรา เราไปวัดไปวาเพื่อตื่นขึ้นมาแล้วเราก็ทำคุณประโยชน์กับเรา ทำไปทำไม ทำไปให้มีบารมีธรรมไป

ถ้ามีบารมีธรรมนะ ดูสิ เวลาคนที่มีแต่ความหลงไหล เขาพูดสิ่งใดเขาก็เชื่อถือไปหมดเลย แต่ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราได้ฝึกของเรา เราฝึกหัดปัญญาของเรา แล้วใครจะมาฉ้อฉล เรารู้เท่ารู้ทัน ถ้ารู้เท่ารู้ทันนะ รู้เท่ารู้ทันด้วยไม่เหยียบย่ำเขาอีกด้วย เรารู้เท่ารู้ทันของเรา

เรารู้เท่ารู้ทันในหัวใจของเรา ถ้ามันมีสติปัญญาฝึกฝนอย่างนี้ ถ้าตื่นขึ้นมาแล้ว ตื่นขึ้นมาแล้วก็ต้องมาฝึกหัดหัวใจของเรา เราค้นคว้าหาหัวใจของเรา เรื่องของทาน เรื่องของศีล ศีล

คือความปกติของใจ เขาหาความสุขกันทางโลก โลกนี้หาความสุขกัน ความสุขที่ทางโลกเขามีความสุข นั่นเป็นอามิสทั้งนั้น ใครมีเงินมีทองเขาก็แสวงหาความสุขอย่างนั้นได้

แต่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธศาสนา เห็นไหม ดูพระพุทธศาสนาสิ สอนให้อ่อนน้อมถ่อมตน สอนให้มักน้อยสันโดษ สันโดษๆ เห็นไหม ดูสิพระเรา พระเรา เห็นไหม คนจนผู้ยิ่งใหญ่ หลวงตามหาบัวท่านเป็นคนจนผู้ยิ่งใหญ่ มีสมบัติของตนเป็นบริวาร ๘ ด้วยศรัทธาของสังคม เห็นไหม ช่วยเหลือเจือจานกัน ท่านหาเงินเพื่อประเทศชาติเป็นหมื่นๆ ล้าน คนจนผู้ยิ่งใหญ่ เห็นไหม

ถ้าคนจนผู้ยิ่งใหญ่ เราอ่อนน้อมถ่อมตนของเรา เราอยู่ในที่สงบสงัดของเรา แล้วถ้าหาความสุขของเรา สุขของเราเกิดจากจิตสงบไป สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เขาจะหาความสุขกันไป เขาได้เสพสิ่งใดสมความปรารถนาของเขาเป็นความสุข ความสุขชั่วคราว แล้วเขาก็พยายามหากันต่อเนื่อง แล้วก็มาโฆษณาชวนเชื่อกันว่าสิ่งนั้นเป็นความสุข สิ่งนั้นเป็นความสุขไป

พระพุทธศาสนาสอน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

จิตของเรา เราค้นคว้าหาจิตของเรา แต่การจะค้นคว้าหาจิตของเรา ไม่ใช่ค้นคว้าหาด้วยคนโกงคนเขื่อ คนโกงคนเขื่อค้นคว้าหาใจของตน คนโกงคนเขื่อทำอะไรได้ไม่เคยประสบความสำเร็จ มันต้องคนที่ฉลาด ถ้าคนที่ฉลาดแล้ว เขาฉลาดแล้วฉลาดทางโลก เราทำอะไรเราก็ไม่เบียดเบียนใคร ไม่เบียดเบียนใครเพื่อไม่สร้างเวรสร้างกรรม กรรมย่อมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน คนที่คิดดีๆ คนที่เขามีความปรารถนาดี ได้บุญกุศลของเขา เขามีน้ำใจของเขา เขารักษาหัวใจของเขา เขาจะไม่ทำลายคนอื่น เขาไม่เอาวัดเอาเปรียบคนอื่น

สิ่งที่ปรารถนา เรามาค้นคว้าหาใจของตนเพื่อความปรารถนาอันนี้ไป เราเสียสละทานด้วยอำนาจศานาบาารมี ด้วยหัวใจดวงนี้ไป ถ้าหัวใจที่มันเข้มแข็ง หัวใจที่มีจุดยืน สิ่งใดมันก็มีสติปัญญาขึ้นมา แล้วเราฝึกหัดค้นคว้าหาใจของตน หาใจของตน หายใจเข้านิกพุท หายใจออกนิกโท คนโกงๆ เขื่อๆ หาหัวใจของตนไม่เจอหรอก คนโกงๆ เขื่อๆ เขาจะหาแต่ทรัพย์สมบัติจากภายนอก คนที่ฉลาดเท่านั้นเขาจะหาอริยทรัพย์จากภายใน ถ้าหาอริยทรัพย์จากภายใน ภายในนี้สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

ถ้าจิตมันสงบแล้ว ใครทำให้มันสงบละ ถ้าคนมีสติปัญญา มันถึงทำได้ใช่ไหม คนไม่มีสติปัญญา แม้แต่ดำรงชีวิตของเรา เรายังดำรงชีวิตไม่ได้เลย ใครพูดสิ่งใดก็เชื่อเขาไปหมด ใครทำอะไรก็วิ่งตามเขาไปหมด ไม่มีจุดยืนสิ่งใดเลย

แต่คนที่เขามีสติปัญญาของเขาเนะ สิ่งนั้นมันเป็นสังคมโลก เขาเรียกว่าโลกกับธรรม โลกกับธรรม มันอยู่ด้วยกัน เหยี่ยมมีสองด้าน สิ่งหนึ่งคือทางโลก ทางโลกคือการชวนชวายการหา อยู่หากินเพื่อดำรงชีวิต ทางธรรม ทางธรรมเพื่อหัวใจของตน เพื่อหัวใจของตน

ถ้าหัวใจของตน สิ่งนั้นเราก็ได้ทำแล้ว สิ่งนั้นเราก็ทำแล้ว เราก็ชวนชวายหาเวลาของเรา สิ่งที่มีมันบีบคั้นหัวใจ สิ่งที่มีมันเป็นกิเลส กิเลสมีตัวเล็กตัวน้อย มีทั้งครอบครัวของมัน ถ้ามันเล็กๆ น้อยๆ มันก็เหงา มันก็ว่าเหว่ ถ้ามันหนักหนาสาหัสสาครรจ์มันก็ทำให้เราเจ็บช้ำน้ำใจ ถ้ามันทำ มากขึ้นมันหลอกดวงเลย มันอยู่ในหัวใจของตน

ถ้าเราฉลาดเราก็จะรักษาหัวใจของตน รักษาบ้าน ทำความสะอาดบ้านของเรา ถ้าทำความสะอาดบ้านของเรา ถ้ามันพุทโธ พุทโธ หายใจเข้านิกพุท หายใจออกนิกโธ นี่คือนานของเรา คนที่ฉลาด คนที่ฉลาดเขาทำงานละเอียดใจ แล้วเขาจะมีสติมีปัญญา ขึ้นมา สติปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญาอย่างนี้มันมหัศจรรย์มาก

ปัญญาที่เราเกิดขึ้นๆ ปัญญาอย่างนี้เขาเรียกศรัทธาความเชื่อ ถ้ามีปัญญานี้โลกก็ ปัญญา ปัญญาที่จะให้เราชวนชวายหาทางออกของชีวิต ถ้าหาทางออกของชีวิตนะ แล้วเกิดเรา ภาวนาขึ้นมาเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือเกิดจากใจของเรา

ใจของเราเริ่มต้นที่มันจะเกิดปัญญาขึ้นมาได้ ปัญญาที่มันเกิดขึ้นโดยความคิดเขา เรียกว่าโลกียปัญญา ปัญญาโดยสัตตชาติญาณไง สัตตชาติญาณของมันมีอยู่แล้ว สัตว์มันก็มี สัตตชาติญาณของมัน มนุษย์ก็มี สัตตชาติญาณของเราไง มนุษย์มีสมอง มนุษย์ก็ใช้ปัญญาของเรา ปัญญาอย่างนี้มันชี้โก่งก็ได้ โกงว่าเราภาวนาได้ เราภาวนาเป็น มันชี้โก่งก็ได้ นี่ปัญญาแบบ โลกๆ ใจ

แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วเราคิดไม่ได้ เราจะให้มันโก่งไม่ได้ จะเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือกิเลสมันสงบตัวลง พอกิเลสสงบตัวลงมัน

ไม่มีใครมาหาเรา ถ้ามันเกิดขึ้นมันก็เกิดขึ้นจากความเป็นจริง ถ้าคนมีอำนาจวาสนา เห็นไหม พอจิตสงบแล้วมันเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรมตามความเป็นจริง เห็นสติปัฏฐาน ๔ สติปัฏฐาน ๔ ฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน การงานของใจที่มันจะทำ

เราทำทางโลก เราทำสัมมาอาชีวะ คนทำงาน คิดงานทำงาน คนทำงานแตกต่างกันไป ใต้อันหน้าที่การงานของเรา หน้าที่การงานหาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง ถ้าเลี้ยงปากเลี้ยงท้องขึ้นมาแล้ว เลี้ยงปากเลี้ยงท้อง เลี้ยงชีวิตไว้ทำไม

ชีวิตนี้ เห็นไหม ชีวิตมีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้มันต้องตายไปข้างหน้าแน่นอน แต่ ตายไปแล้ว ทั้งชีวิตเราได้อะไร ทั้งชีวิต ชีวิตของเรา เราเกิดมาทำไม

เด็กๆ เกิดมาก็ต้องมีการศึกษา เกิดมาก็เพื่อมีปัญญา เพื่อหาอยู่หากิน เพื่อไม่ให้ เป็น ภาระของใครทั้งสิ้น เราต้องพึ่งตัวเราเองได้ ถ้าเราพึ่งตัวเองได้ คนที่มีสติปัญญาเขาจะหาสมบัติ ที่ดีขึ้นไปกว่านี้ไง หาสมบัติที่ว่าเวลาจิตมันสงบขึ้นมามันมีความสุขของมัน แล้วถ้ามันพิจารณา ของมันไป เป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ขั้นของปัญญาเวลามันคายออก เวลามันคายออก มันเลาะ ออก มันสำรวจออก สำรวจกิเลสออก มันจะเห็นความมหัศจรรย์ มหัศจรรย์นะ

สิ่งที่มหัศจรรย์ใครทำ เราเกิดเป็นคนใช้ใหม่ เราบอกเรามีปัญญาใช้ใหม่ เราบอกว่าเรา รักตัวเองใช้ใหม่ ถ้าเรารักตัวเองขึ้นมา ทำไมเราไม่หาสิ่งที่ดีที่สุดให้ชีวิตของเราไป ถ้าสิ่งที่ดีที่สุด มันอยู่ที่ไหน เราไปวัดไปวากัน เวลากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กราบพระพุทธรูป กราบตู้พระไตรปิฎก เวลาพระสงฆ์ก็กราบพระสงฆ์ พุทธ ธรรม สงฆ์ พุทธ ธรรม สงฆ์ พระ รัตนตรัยของเรา แต่เวลาทำจริงทำจริงขึ้นมาในใจของเราไป จิตมันสงบแล้ว ผู้ใดเห็นธรรม ผู้ นั้น เห็นตถาคต เวลาจิตสงบขึ้นมา พุทธะ ความรู้สึก แล้วมันจับได้ ที่มันละเอียด พุทธะเนี่ย นี่จิต วิญญาณของเรา

ที่บอกว่า วิญญาณไม่มี ฌไม่มี เอ็งก็ไม่กันไป นี่ใจคนโง่ๆ เช่ๆ มันหาใจของมันไม่เจอ หลอก คนโง่ๆ เช่ๆ จรรโลงศาสนาไว้ไม่ได้หรอก

คนที่จรรโลงศาสนาไว้ต้องเป็นคนฉลาด แล้วมันฉลาดด้วยอะไรละ ฉลาดด้วยเล่ห์กล ใช้ใหม่ เวลาฉลาด ฉลาดแกมโกงใช้ใหม่ จะไปโกงสมบัติของคนอื่นมาหมดเลยหรือ เวลาบุญ กุศลเขาเป็นคนทำ เราไม่ได้ไปทำกับเขา เวลาเขาทำของเขา เขาก็มีความสุขของเขา มีบุญกุศลใน

ใจของเขา เราไม่ได้ทำอะไรของเขา เราจะไปขโมยเขาได้ไหม เราขโมยใครมาได้หรือแล้ว เวลาทำจริงๆ ขึ้นมา สติมันคืออะไร แล้วคนไม่เคยทำ สติก็ไม่รู้จักสติใจ

แต่ถ้าคนทำขึ้นมาซะ เวลามันพุ่งชาน เวลามันทุกซึ่มมันยากมาก เพราะมันหลง เวลามันคิดได้ คิดได้คือสติมันมา พอคิดได้หยุดหมดเลย มาคิดที่เวลาเราลุ่มหลงอยู่ ใ้อโฮ! มันไปคิดมา เจ็บซ้ำน้ำใจทั้งนั้นเลย เวลาคิดได้ อืม! พอทันที นี่สติ แล้วถ้ามีสติขึ้นมาแล้วมาฝึกหัดของเรา เวลามีคำบริกรรมขึ้นมา พุทธานุสติ เรากำหนดพุทโธของเรา เพราะจิตถ้าไม่กำหนด ไม่ดูแลมัน มันก็ส่งออก มันก็ดิ้นรนของมันไป เราก็ต้องดูแลของมันด้วยพุทธานุสติ เห็นไหม รักษาหัวใจของตน ค้นคว้าหาใจของตน

ถ้ามันพุทโธ พุทโธจนละเอียดขึ้นมา คนที่ทำจะรู้ เวลาทำขึ้นมาทุกคนจะมีความเครียด ทุกคนมันจะมีความอึดอัดขัดข้องทั้งนั้น เพราะอะไร เพราะกิเลสมันจะโดนกำจัดไป เวลามันปล่อยมันสบายๆ นะ โอ้ย! เป็นเทวดาเลย คิดอะไรก็ได้ เก่งไปหมด รู้ไปหมด เอาจริงๆ ขึ้นมาคิดไม่ได้ ให้อยู่กับพุทโธก็อยู่ไม่ได้ ทำอะไรก็ทำไม่เป็น ทำไม่ได้สักอย่าง

แต่ถ้าเรามีศรัทธามีความเชื่อของเรา ต้องบังคับ บังคับคือบังคับอะไร บังคับกิเลสไป บังคับความเห็นแก่ตัวไป บังคับใ้พวกชี้เกี้ยวชี้คว้านในใจของตนไป ให้อยู่กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธานุสติ เวลาละเอียดขึ้นมามันก็รับรู้ได้ บังคับตั้ง สันติปฏิญญา คนทำทำได้ คนทำรู้เอง เวลามันสงบระบับเข้ามา ขณิกสมาธิ อุปะจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ ถ้ามันเป็นได้จริง นะ

ถ้ามันเป็นไม่ได้จริงมันก็คาดหมายกันไป พอคาดหมาย หลวงปู่มั่นท่านสอนไว้ **“จิตนี้เป็นได้หลากหลายนัก มันจินตนาการได้หมด จะธรรมะชั้นไหน มันจินตนาการได้ทั้งนั้น แล้วมหัศจรรย์ไปตลอด”** นี่กิเลสมันหลอก กิเลสบังงา เอาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาหลอกเราอีกชั้นหนึ่ง แล้วเราก็เชื่อมั่นไป เพราะมันต้องการให้เราอยู่ในอำนาจของมันตลอดไป

แต่ถ้าเป็นความจริงๆ เป็นบังคับตั้ง สันติปฏิญญา มันเป็นความจริง ความจริงที่เกิดจากการกระทำ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ มันมีเหตุมีผลของมัน เราเป็นคนทำของเราขึ้นมา เราหยิบไฟ เราก็รู้ว่าร้อน เรากำน้ำแข็งเราก็รู้ว่าเย็น จิตใจที่มันทุกซึ่มมันยาก มันพุ่งมันชานเราก็รู้ ถ้าจิตใจมัน

ร่วมเย็นขึ้นมามั่นก็รู้ นี่ไงปัจจุบันจัดตั้ง สันติปฏิวัติโก ถ้าเป็นจริงเป็นจริงขึ้นมา เป็นจริงขึ้นมา ธรรม ทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าทำเป็นจริงขึ้นมา เห็นใหม่

นี่ไงศาสนาปลูกให้เราตื่นขึ้นมาละ ถ้าหลับไหล คนนอนหลับอยู่ มั่นก็หลับอยู่อย่างนั้น เวลาจะบ๊อง เวลาเราจะช่วยเหลือเขาก็ต้องอุ้มกันเอาไป นี่ก็เหมือนกัน จิตของเราหลับไหลไม่ เชื้ออะไรเลย ภูเก่ง ภูแน่ ภูยอด มั่นหลับไหลอยู่ใต้อำนาจของกิเลสใจ ถ้าเก่งและแน่นขนาดไหน พิสูจน์สิ พิสูจน์ว่าจริงหรือเปล่า เก่งจริงหรือเปล่า ว่างๆ เซ่อๆ มั่นว่ามั่นเก่ง

คนที่ฉลาด ครูบาอาจารย์ของเรา เห็นใหม่ พระอัสสชิเป็นพระอรหันต์ เวลาพระสารีบุตร แสวงหาครูบาอาจารย์ เห็นพระอัสสชิบิดบาตอยู่ เห็นกิริยาของท่าน โอ้โฮ! น่าเคารพบูชา เวลาไปถามพระอัสสชิใจ “ท่านบวชกับใครมา ใครเป็นอาจารย์ของท่าน” ไปถามธรรมะใจ

“โอ๊ย! เราเพิ่งบวชใหม่ เราไม่รู้สิ่งใดมากมายหรอก”

นี่ไงไอ้คนขี้ไม้ นั่นนะ ว่างๆ เซ่อๆ ทั้งนั้นนะว่ามั่นเก่ง ไอ้คนเก่ง พระอรหันต์ท่านบอกว่า ท่านเพิ่งบวชใหม่ ปัญญาท่านน้อย

เวลาพระสารีบุตรบอก “จะบวชใหม่ อาจารย์ของท่านสอนมาอย่างไร ไม่ต้องสอนมากก็ได้”

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนให้ไประงับที่เหตุนั้น”

พระสารีบุตรฟังทีเดียวเป็นพระอรหันต์เลย

คนที่ฉลาดๆ เขาพูดกันเป็นเนื้อเป็นน้ำ พูดกันเป็นขึ้นเป็นอัน เป็นประโยชน์กับผู้ปฏิบัติ เป็นประโยชน์กับผู้แสวงหา ไม่ต้องมาอวดไม้ ขี้ไม้ ไม้ไปแล้วนะน้ำท่วมทุ่ง ไม่ได้สิ่งใดเลย นี่คนฉลาด ฉลาดแล้วไม่ได้อะไรเลย ไอ้คนว่างๆ นะ ว่างไม่ตามกิเลสไปไง แต่ฉลาดเอาตัวเองไป แล้วพยายามทำของเรา ตั้งสติของเรา ผีกัดหัวของเรา แล้วเราจะพิสูจน์ได้ว่า สิ่งที่ยังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ ศาสนาพุทธ ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว แล้วยังมีต่อเนื่องกันไป ทำไม่คงทนมาได้แบบนี้ละ

การคงทนนะ เราก็เห็น ธรรมดาสังคัมหม์มากก็ต้องมีคนดีและคนชั่วเป็นธรรมดา ผู้ที่เข้ามาแสวงหาผลประโยชน์ของเขา มันก็เข้ามาแอบอิงนั่นนะ นั่นก็เรื่องธรรมดา แต่ถ้าเราแสวงหาเราก็ต้องคัดเลือกของเราดี ความจริงมันมีอยู่ ของจริงมันมีอยู่ แล้วของจริงนี้ไม่ต้องไปพิสูจน์ที่ไหน พิสูจน์ที่หัวใจของเรา แล้วถ้าเราประพฤติปฏิบัติเข้าไปแล้ว ติดขัดอย่างไรถามท่าน ถ้าท่านไม่รู้ท่านตอบเราไม่ได้ เราบางทีปฏิบัติล่วงหน้าท่านไปนะ ถามแล้วรู้เลยว่า โอ้ย! แค่นี้เองหรือ

แต่ถ้าเราทำแล้วเป็นความจริงของเรา นี่ใจศาสนาปลุกให้หัวใจเราตื่นขึ้นมา นะอย่าให้มันหลับไหลกับชีวิตนี้ ให้มันตื่นขึ้นมา แล้วแสวงหา แสวงหาความเป็นอยู่ทางโลกก็แสวงหาเพื่อดำรงชีพ แสวงหาสังฆธรรม ก็สงสารใจเรานี้ใจ เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แล้วยังมีดบอดต่อไป เกิดมาพบพระพุทธศาสนา แล้วยังจะต้องมีดบอดต่อไปอีก หรือ ปลุกหัวใจให้มันตื่นขึ้นมา ด้วยปัจจัยตั้ง ด้วยสันติภูมิจิโก ด้วยการประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงในใจของเรา เอวัง